

BULLETIN

Svensk förening för Beroendemedicin

www.svenskberoendemedicin.se

Nummer 3 | AUG 2025 | Årgång 36

Detta nummer utkommer endast i digital form

I detta nummer hittar du bl a

- 16** Alkohol: ny behandlingsstrategi
- 5** BULLETINER
- 6** Evidensbaserad alkoholkontroll
- 8** Den glada laxen

- 9** Öka naloxon-användningen
- 2** Styrelsemöten
- 19** ESPAD: 2024
- 5** Distansarbete och alkohol
- 11** Transportstyrelsen på avvägar
- 14** Alkohol i Kina
- 13** Höjd åldersgräns i Danmark
- 9** Europa centrum för MMDA
- 10** Vem blir beroende?
- 5** 29,5 miljarder €
- 15** Berusning och hjärnskador
- 18** Gatupriset på narkotika

Rapporten visar att behandling fungerar!

Se sidan 4

Psykologisk och psykosocial behandling kan minska både substansbruk och psykiska symtom hos patienter, som har en kombination av beroende och annat psykiatriskt tillstånd. Men i stort saknas vetenskaplig kunskap om effekter av läkemedel. Det visar en omfattande systematisk utvärdering som SBU har genomfört.

UNODC 2025:

Den globala droganvändningen är historiskt hög

Sidan 7

Årets Föreningsmöte

Välkommen till årets Föreningsmöte den **28 november**.
lockan 08.45 till 09.30). Direkt härefter följer årets Vetenskapsmöte.
Lokal: Svenska Läkaresällskapet, Klara Ö Kyrkogata 10

STYRELSEN

Ordförande

Joar Guterstam
Stockholm

Vice ordförande

Karin Stolare
Uppsala

Facklig sekreterare

Cathrin Rönnbäck
Göteborg

Vetensk. sekreterare

Martin Olsson
Stockholm

Kassör

Hans Ackerot
Mölnådal

Övriga ledamöter

Sven Andréasson
Stockholm

Fides Schückher
Örebro

Markus Heilig
Linköping

Andrea Johansson
Capusan
Linköping

Linnea Fryk Afzelius
Stockholm

Mikael Sandell
Stockholm

Martin Kåberg
Stockholm

Disa Dahlman
Malmö

Korrespondens

cathrine@
svenskberoendemedicin.se

Ledaren

Sidan 3

Styrelsemöten

2025

22 augusti 10.30-15.30, Stockholm.

Nov styrelsemöte sker digitalt v 48

28 nov FÖRENINGSMÖTE 08.45-09.30

Lokal: Sv Läkaresällskapet,

Klara Ö Kyrkogata 10.

Om du önskar att styrelsen ska behandla något område, kontakta sekreteraren några dagar före styrelsemötet.

cathrine@svenskberoendemedicin.se

Nästa nummer av BULLETIN

Utkommer i november i pappersformat direkt i brevlådan till dig som medlem.

- **Stor** genomgång av narkotikasituationen i Europa
- **Program** inför Svensk förening för Beroende medicins vetenskapliga novembermöte om Nya läkemedel vid beroende.
- **Nytt** knepigt korsord.
- **Aktuellt** inom vårt område.

Svensk förening för Beroendemedicin

Ordförande

Joar Guterstam

Korrespondens

Cathrine Rönnbäck

cathrine@svenskberoendemedicin.se

Ekonomi

Hans Ackerot

Medlemsansvarig

Hans Ackerot

hans.ackerot@svenskberoendemedicin.se

Utbildningsutskottet

Karin Stolare (föredragande)

Vetenskapliga utskottet

Martin O Olsson (föredragande)

Forskning/konferenser

Markus Heilig (föredragande)

Bulletin/hemsida

Bengt Sternebring (redaktör)

bengt.sternebring@svenskberoendemedicin.se

Föreningens representant för EUFAS

Joar Guterstam

Föreningens representant för ISAM

Martin Kåberg

Konferens:

Gamification, ungas spelande och drömmen att bli rik

Tid: 13 oktober 2025 kl 9:30-15:00. Programmet startar kl 10:00

Plats: Nordic Light Hotel, Stockholm

Anmälan: svenskaspelsforskningsrad@can.se (Program fås här).

WHO: Höj skatten rejält

WHO rekommenderar att priser på alkohol, tobak och sockerhaltiga drycker höjer skatten med 50 procent under de närmaste 10 åren. Detta för att tackla de kroniska hälsoproblem som dessa substanser bidrar till. Enligt hälsoexperter skulle skatteökningen minska konsumtionen och därmed bidra till sjunkande fall av flera sjukdomstillstånd som diabetes och cancer. Det blir också mer klirr i statskassan! (Reuters som rapporterar)

Som medlem i

Svensk förening för Beroendemedicin

kan du söka stipendium
Alkohol-Drogkunskap

20 000

kronor delas ut årligen

Se hemsidan för mer info

DU NÅR OSS

Rätt och Lätt

via vår hemsida.

1. www.svenskberoendemedicin.se
2. Fliken Kontakt och välj
3. a) Generella frågor
b) Medlemsfrågor
c) Bulletin

Du når snabbt rätt person inom styrelsen.

BULLETIN

Redaktör: Bengt Sternebring
bengt@svenskberoendemedicin.se

Ansv. utgivare: Joar Guterstam

Bulletin är en medlemskrift för Svensk förening för Beroendemedicin. Bulletin utkommer i pappersversion årligen i februari, maj och november. En kortare version utkommer endast på föreningens hemsida under augusti. Inget material i BULLETIN är AI-producerat.

All osignerad text/bild: ©Bulletin.

Glad sommar

Adressändring

Du glömmer väl inte att meddela föreningen när Du byter adress?

hans.ackerot@svenskberoendemedicin.se

Kommer tidningen i retur till oss får du fortsättningsvis Bulletin endast i elektronisk form.

Ledare

Svensk förening för Beroendemedicin

Precis inför semesterperioden kom det även i år besked om att ett av våra centrala läkemedel är restnoterat, och endast med omfattande insatser går licensvarianter att uppbåda. Denna gång är det naltrexon som är slut på apoteken och mer eller mindre desperata patienter hör av sig för att diskutera hur man ska hantera situationen. Sommaren 2023 var det disulfiram som tog slut, vilket för vissa patienter var en svår kris.

Restnoteringar av det här slaget väcker naturligtvis oro och riskerar att leda till negativa konsekvenser för patienterna, och vi i vården tvingas lägga tid och kraft på att formulera nya vårdplaner när välfungerande behandlingar plötsligt måste avbrytas. Men det är också problematiskt på ett övergripande plan, då vi vet att alkoholläkemedel används alldeles för lite inom sjukvården i stort: idag förskrivs de nästan enbart inom specialiserad beroendevård, trots att bl.a. primärvården sedan många år rekommenderas att erbjuda dem till den stora patientgruppen med lindrigt eller medelsvårt alkoholberoende. Om läkemedlen tätt som oftast är restnoterade kommer kollegor från andra specialiteter att bli än mindre benägna att testa dem.

Restnoteringar tycks dock ha blivit något vi tvingats vänja oss vid, och de väcker sällan någon medial uppmärksamhet längre. En mycket livlig samhällsdebatt har däremot blåst upp kring PEth-provtagning och anmälningar till Transportstyrelsen. Under ledning av Andrea Capusan skrev några av oss från styrelsen ett inlägg om detta på DN Debatt 29 maj, där vi försökte korrigera de missförstånd som fått spridning. Uppmärksammande av alkoholöverkonsumtion inom sjukvården bör inte automatiskt leda till anmälan till Transportstyrelsen, utan till uppföljning med vård- och stödinsatser så att patienten kan minska sitt drickande. Om människor istället får bilden av att sjukvården i första hand är ute efter att avslöja och anmäla folk, kommer de naturligtvis att dra sig för att söka hjälp för beroenderelaterade problem. Och det skulle verkligen ge negativa konsekvenser för både folkhälsa och trafiksäkerhet.

Om man ändå vill identifiera några ljusglimtar, så pågår det mycket spännande forskning och utveckling inom vårt område. Ett aktuellt exempel är den stora nationella multicenterstudie, ledd av professor Bo Söderpalm i Göteborg, som nyligen publicerats, med lovande resultat av kombinationen vareniklin och bupropion för behandling av alkoholberoende. I och med denna studie stärks det vetenskapliga stödet också för monoterapi med vareniklin, som alltså har god effekt för de bågge folksjukdomarna nikotin- och alkoholberoende. Nu finns preparatet lyckligtvis åter tillgängligt på apoteken efter flera års restnotering, och bör utan tvivel erbjudas fler patienter framöver.

Den som vill höra mer om bland annat detta rekommenderas varmt att boka in 28 november, då vårt vetenskapliga möte går av stapeln på Läkaresällskapet i Stockholm. Årets tema är "Nya läkemedel för beroende", vilket kommer belysas av en rad intressanta föreläsare. Fullständigt program kommer på vår hemsida mot slutet av sommaren. Hoppas vi ses i november, men först önskar jag naturligtvis att vi alla får en trevlig sommar!

Joar Guterstam
Ordförande

Flera behandlingar finns som kan hjälpa personer med beroende i kombination med annan psykiatrisk diagnos

Rapporten: [Behandling och sociala stödinsatser vid samsjuklighet mellan beroende och andra psykiatriska tillstånd](#)

Psykologisk och psykosocial behandling kan minska både substansbruk och psykiska symtom hos patienter, som har en kombination av beroende och annat psykiatriskt tillstånd. Men i stort saknas vetenskaplig kunskap om effekter av läkemedel. Det visar en omfattande systematisk utvärdering som SBU har genomfört.

SBU har utvärderat effekter av all typ av behandling vid samsjuklighet, det vill säga behandling för personer som både har ett diagnostiserat beroendetillstånd och en eller flera andra psykiatriska diagnoser. Samsjuklighet leder ofta till väsentligt sämre hälsa och livskvalitet, sämre behandlingsprognos och ökad risk att dö i förtid, jämfört med vid ett av tillstånden.

Totalt inkluderades 120 randomiserade kontrollerade studier i SBU:s rapport, som även tar upp hälsoekonomiska och etiska aspekter.

Rapporten visar att behandling fungerar!

Resultatet visar att psykologisk eller psykosocial behandling, särskilt förstärkningsmetoder, kan minska substansbruket vid svåra psykiska sjukdomar som schizofreni eller bipolär sjukdom. Vid depression, ångestsyndrom eller posttraumatiskt stressyndrom, ptsd, kan psykologisk eller psykosocial behandling leda till att både substansbruket och de psykiska

symtomen minskar, vilket gäller särskilt kognitiv beteendeterapi (KBT) och integrerad behandling.

I stort saknas vetenskaplig kunskap om effekter av läkemedel vid samsjuklighet, förutom för naltrexon, som kan minska alkoholkonsumtion vid samsjuklighet.

För samordnade insatser och sociala stödinsatser och för vissa specifika tillstånd var underlaget inte heller tillräckligt för att uttala sig om behandlingseffekter. Men professionen måste ändå erbjuda patienter med samsjuklighet behandling, eftersom det psykiska lidandet ofta är stort med hög suicidrisk. Enligt rapporten får man utgå från bästa tillgängliga kunskap från studier av tillstånden var för sig.

Generellt behövs mer forskning om behandling vid samsjuklighet, både om läkemedel, om behandling vid flera tillstånd samt om samordnade insatser och sociala stödinsatser.

Föreningsmöte 2025

Välkommen den 28 november!

Vi börjar mötet klockan 08.45 och avslutar 09.30.

Direkt efter börjar året **Vetenskapsmöte** (Nya läkemedel vid beroende).
Lokal: Svenska Läkaresällskapet, Klara Ö Kyrkogata 10

BOKA I KALENDERN!

Bulletiner

En flaska bordsvin per vecka ökar cancerrisken för icke-rökare med 1,0 procent för män och 1,4 procent för kvinnor. Denna cancerrisk motsvarar risk för cancer vid en veckokonsumtion av fem cigaretter för män eller tio för kvinnor.

doi.org/10.1186/s12889-019-6576-9

"Högpotent cannabis är den mest signifikanta riskfaktorn som är möjlig att förhindra för utveckling av **schizofreni**". Docent Carsten Hjortöj vid European Psychiatric Association Congress 2025 i Madrid.

Ett närmast livslångt cannabisintag kan efter hand ha negativa effekter på minnet. I en presenterad studie framkommer att vuxna som använt cannabis mer än ettusen gånger hade uttalat lägre hjärnaktivitet i delar av hjärnan enligt MRI-undersökningar. Detta jämfört med mer måttligt cannabisintag och gruppen som inte använt cannabis alls. JAMA. 2025;333(13):1109-1110. doi:10.1001/jama.2025.0551

För bättre patientsäkerhet: Från och med 2028 kan arbetsgivare inom hälso- och sjukvården bli skyldiga att ge möjlighet till regelbunden fortbildning – och all legitimerad personal få lagkrav på att ta del av fortbildning. Det föreslår regeringens särskilda utredare Harriet Wallberg i ett nytt betänkande som överlämnats till sjukvårdsministern. Svenska Läkaresällskapet välkomnar förslagen.

Amir Englund, forskare vid King's College i London, har intervjuats i Alkohol&Narkotikas podd den 4 juni 2025 om Cannabis och psykos. Finns även i textad version.

Tullverket har avslöjat en lastbilschaufför som misstänks ha smugglat cirka 363 kilo narkotika, varav 351 kilo amfetamin i en dragbil med trailer från Tyskland till Norra hamnen i Malmö. Värdet på narkotikan uppskattas till cirka 80 miljoner kronor i missbrukarled.

Då det blivit allt svårare att undvika upptäckt av den flitigt använda rutten från Ecuador till Europa har kriminella organisationer letat efter säkrare vägar för kokain till Europa. Sedan något år har det skett transport från Costa Rica med kokain som producerats i Colombia. Stora kvantiteter destinerade till Spanien och Portugal har beslagtogs. Kokainet har gömts i last med frusen yucca.

I Nature refereras till en liten studie som antyder att GLP-1(ex Ozempic) har positiva effekter på migrän. Alltså ännu ett sjukdomstillstånd som mer eller mindre framgångsrikt behandlas med GLP-1. Snart är det enklare att beskriva de sjukdomar som inte svarar på ozempicinsats. doi.org/10.1038/d41586-025-01976-2

Kammarrätten har undanröjt Förvaltningsrättens beslut att Transportstyrelsens indragning av körkort efter endast två positiva PETH-analyser utan sedvanlig professionell utredning. Kammarrätten gör således samma bedömning som beroendespecialister.

Distansarbete ökar inte alkoholkonsumtionen

Distansarbete blev en kompletterande arbetsmodell i samband med covidpandemin. CAN har undersökt om distansarbetet har lett till ökad alkoholkonsumtion. Övergripande svaret är NEJ. Resultaten från studien visar att över 90 procent av de som arbetar på distans inte har ändrat sin alkoholkonsumtion.

Dock var det några procent av de som arbetade på distans som ökade

sin alkoholkonsumtion. Det var också en liten del som minskade sitt intag.

Enligt Björn Trolldal, som är ansvarig för undersökningen, kan det således finnas en mindre grupp som riskerar att utveckla ett problematiskt drickande till följd av distansarbetet.

Can.se

Svensk förening för Beroendemedicin

Förslag om klassificering som narkotika

Folkhälsomyndigheten föreslår till regeringen att följande hittills oreglerade syntetiska opioider klassificeras som narkotika: klorfin, isobutunitazen, sekbunitazen, fluetonitazen, N-pyrrolidinofluetunitazen (fluetonitazepyn) och N,N-dimetylfunitazen.

Cyklorfin, som idag klassificeras som hälsofarlig vara, föreslås att omregleras som narkotika.

Folkhälsomyndigheten föreslår vidare att substanserna desnitroklonitazen (klodesnitazen) och metylendioxinitazen klassificeras som hälsofarliga varor.

SLS lanserar forskningspolicy

Svenska Läkaresällskapet (SLS) lanserar forskningspolicy som tydliggör de åtgärder och prioriteringar som krävs för att främja och utveckla medicinsk forskning i Sverige.

Policyn fokuserar på tre huvudområden: läkarnas vetenskapliga lärande, förbättrade förutsättningar för forskande läkare och ökad tvärvetenskaplig samverkan.

– Forskning är en förutsättning för en hälso- och sjukvård i världsklass. Med vår forskningspolicy vill vi bidra till att skapa bättre strukturer för forskning och lärande i alla delar av läkarkåren – från läkarstudent till överläkare, säger Ola Winqvist, ordförande i SLS delegation för medicinsk forskning.

Substansinducerad psykos

Hur definieras en psykos som anses vara utlöst av en drog? En läsvärd essä i Psychological Medicine (Discussing the concept of substance-induced psychosis (SIP)).

Bramness JG et al. Discussing the concept of substance-induced psychosis (SIP). *Psychological Medicine*. 2024;54(11):2852-2856. doi:10.1017/S0033291724001442

29,8 miljarder €

Från Europakommissionen rapporteras att under 2024 exporterade EU-länderna alkohol till länder utanför unionen till ett värde på 29,8 miljarder euro.

Det är vin som exporterades mest och svarade för mer än hälften av penninginflödet. Sprit svarade för 29 procent och öl för närmare 12 procent.

"Citatet

Sören Kierkegaard:

"Även om vi kan utveckla metoder för att bättre förstå vad som hänt i det förflutna, är det alltid möjligt att nya bevis framkommer som motsäger det vi trodde oss veta..."

Hälsorekommendation i USA: gör som Irland – cancervarning på alkoholförpackningar

The US Surgeon General, som är en läkarfunktion med statligt mandat att delge amerikanerna den bästa aktuella vetenskapliga information om hur man kan förbättra den individuella hälsan, har i januari i år gett ut rekommendationer rörande alkohol och cancerrisken.

Det nya i årets rekommendation är såväl sammanfattningen som uppmaningen att det är dags att gå till handling. Rekommendationen är att följa Irlands cancervarningar i form av alkoholetiketter som startar i maj 2026 (se BULLETIN 2/2025:32).

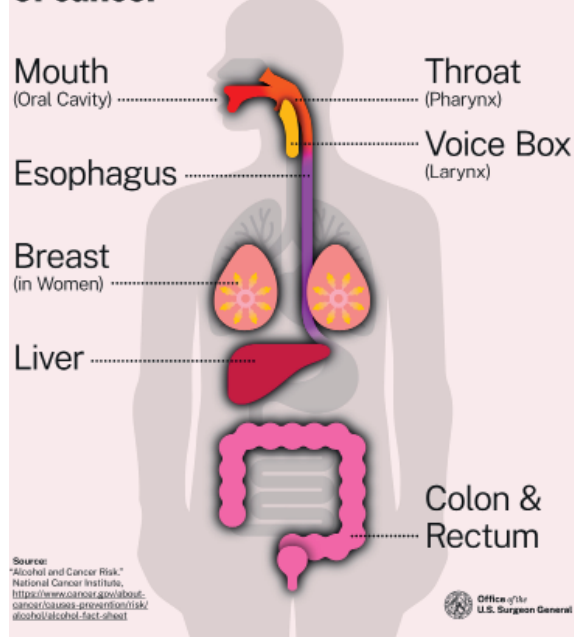
Bakgrunden för den nya informationen är att det visat sig att alkohol är den ledande orsaken till utveckling av

cancer utan någon säker lägre konsumtionströskel. Alkoholrelaterad cancer är också den form som är enklast att förebygga. Generalläkaren menar att varningsetiketter kan vara ett lämpligt sätt att informera om cancerriskerna. Sedan får konsumenten själv ta beslut mot bakgrund av sitt eget alkoholintag.

I februari kommer samma besked i en rapport från WHO/Europa. Det är viktigt att det ska tydligt framgå på alkoholdrycker via en etikett att konsumtion av drycken kan leda till cancer. Även WHO menar att denna upplysning kan mana till eftertanke.

<https://www.hhs.gov/surgeongeneral/reports-and-publications/alcohol-cancer/index.html>

Consuming alcohol increases the risk of developing at least 7 types of cancer

Ett policydokument minskade alkoholkonsumtionen

För att försöka ändra de allvarliga alkoholvanorna i Estland infördes 2013 en i och för sig icke bindande alkoholpolicy (Green Paper on Alcohol Policy). Alkoholkonsumtionen per invånare var i landet mycket högt. Den nya alkoholpolicy gav resultat.

Green Paper on Alcohol Policy är Estlands strategi sedan 2013 för att minska alkoholrelaterad skada inom flera områden. Programmet inkluderar: försök att få ner den totala alkoholkonsumtionen och bromsa skadlig konsumtion, förhindra att unga dricker alkohol, minimera alkoholrelaterad brottslighet, sociala problem och hälsoskada. Programmet omfattade också utveckling av behandling och rehabilitering för alkoholberoende.

Programmet genomfördes mellan 2013 och 2019 men undersökningen omfattade en period före (2000 – 2012) och en period efter (2020 – 2022). Resultatet beräknades med variansanalys.

Alkoholintaget per capita minskade med 0,25 liter ren alkohol per år under

de sju programåren medan alkoholkonsumtionen steg såväl före som efter denna programperiod. Skillnaderna var statistiska signifikanta. Samtidigt undersöktes alkoholkonsumtionen i grannländerna Litauen, Lettland och Polen. Här fanns inte någon minskande konsumtionstrend under 2002 – 2022). På senare år har dock alkoholkonsumtionen minskat i Litauen enligt ett WHO-dokument (WHO Europa). Se ➡

Forskargruppen under professor Jürgen Rehms ledning konstaterade således att en kombination åtgärder enligt Green Paper on Alcohol Policy var förknippad med en markerad nedgång i alkoholkonsumtionen per individ.

[Doi.org/10.1111/dar.14024](https://doi.org/10.1111/dar.14024)

Evidensbaserad alkoholkontroll ger resultat

Litauen har haft bland Europas högsta alkoholdödlighet vilket lett fram till ett politiskt beslut att göra något för att minska såväl dödligheten som det skadliga bruket. Med hjälp av WHO:s rekommendationer initierades ett åtgärdsprogram med uppföljande effektkontroller.

Åtgärderna var ingalunda nya, tvärtom: minska tillgången, höj skatten och begränsa marknadsföringen. Efter några år kunde landet se goda resultat. Det registrerades färre alkoholförgiftningar och en ökande livslängd i befolkningen.

WHO:s regionala kontor under ledning av Gauden Galea spelade viktig roll vid det litauiska genomförandet. Det alkoholpolitiska programmet visar att evidensbaserad alkoholkontroll är effektiv och lätt att vid behov genomföra inom EU.

WHO Europa

Gauden Galea
Foto: Sternebring

UNODC 2025:**Den globala droganvändningen är historiskt hög**

Årets omfattande och detaljerade presentation av den globala narkotikasituationen släpptes i sedvanlig ordning i juni. Det är FN-organet UNODC (the United Nations Office on Drugs and Crime) som med hjälp av alla FN-länderna står för sammanställningen. För den svenska analysen svarar Julia Ahlin vid Folkhälsomyndigheten.

Undersökningsåret är 2023 och globalt uppskattas 316 miljoner individer ha använt droger detta år. Det är en ökning jämfört med föregående år. Mest framträdande är den syntetiska drogmarknaden som under de senaste åren ökat snabbt. Amfetamin och liknande stimulantia droger var dominerande och svarade för ungefär hälften av alla syntetiska substanser.

Den mindre men nog så allvarliga ökningen utgör syntetiska opioider, främst nitazen.

Den globala kokainproduktionen har än en gång nått all-time-high. Uppskattningsvis producerades mer än 3 700 ton kokain för den globala marknaden. Det är 34 procent mer än föregående år. En ökning av kokainrelaterad död har noterats i flera länder. Största andelen användare ses i Amerika, Europa och Oceanien (Australien och Nya Zeeland).

Syntetiska droger ett ökande problem

Den afghanska produktionen av opium och heroin har aldrig varit så låg sedan 2001 varför marknaden tycks ha brist på de *naturliga* drogerna. Globalt sjönk beslagen av opiater med 50 procent (se Tullverkets beslag 2025, sid. XX) varför det är stor risk att det sker en ökning av de mer potenta syntetiska opioiderna som ett alternativ. Den vanligaste syntetiska är nitazen och fentanyl.

I många regioner har det visat sig att nitazen blandas in i andra droger och gör dessa till högriskdroger där användaren inte alltid (sällan?) är medveten om den ibland livsfarliga blandningen. Nitazen har påträffats i bl a kokain, bensodiazepiner, GHB, ecstasy och cannabis.

Icke-medicinsk användning av Tramadol är fortfarande omfattande. Även pregabalin ses som lätt att få

tag i. Den illegala ketaminmarknaden är koncentrerad till Asien även om en ökad global utbredning rapporteras. Läkemedlen hamnar utanför den reglerade medicinska användningen.

Totalt sett ökar den syntetiska drogmarknaden mest med metamfetamin, amfetamin och kaptagon (används mest inom de arabiska länderna) som de dominerande drogerna. Beslagen av amfetaminsubstanserna har aldrig varit så stora som under 2023. En allvarlig ökning av metamfetamin ses i Nordamerika och Öst-Sydöst-Asien. Uppskattningsvis är det 31 miljoner individer som använder dessa droger. Här ingår också ecstasy.

De nya psykoaktiva substanserna (NPS) hade en nedgående trend fram till 2023 då de plötsligt blev populära igen. De främsta drogerna är syntetiska cannabinoider och syntetiska katinoner. Här undantas ketamin. Det är framför allt i Europa som de största beslagen av NPS sker. Såväl användningen och marknaden som skadorna efter NPS-intag är mer fördolda än övriga illegala droger. I Ryssland och i några gränsande stater är dock NPS vanligaste orsaken till drogrelaterad sjukhusvård.

UNODC:s sammanställning ger vid handen att användningen av droger är historiskt hög och mest framträdande är det i Nordamerika jämfört med övriga regioner.

Den glada laxen

Illustration: Louise Adermark

En forskargrupp från Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) har undersökt hur läkemedel påverkar fisk. Laxar som släpptes ut i Dalälven hade fått en liten dos av bensodiazepinsubstansen *klobazam**. Det visade sig att fisken blev påverkad av detta ångstdämpande medel. Enligt forskarna blev den uppenbarligen glad i hatten.

Läkemedelsdosen var inte större än den laxen exponeras för i förorenade vatten. Forskarna följde laxens vandring ut i Östersjön och fann att klobazamfiskarna passerade vattenkraftsdammarna snabbare än de som inte fick någon medicin. Resultatet blev att det var fler av de påverkade laxarna som nådde Östersjön.

Förklaringen till snabbheten tror man sig härleda till resultat från en efterföljande studie som visar att läkemedelspåverkan också ökar risktagande och gör fisken mer asocial. Trots att resan mot Östersjön lyckades finns en oro bland forskarna. Läkemedelspåverkan förändrar fiskarnas migrationsprocess.

Professor Michael Bertram kommenterar i en rapport från SLU:

– Våra resultat visar att exponering för vanliga läkemedelsrester kan förändra denna process, med potentiella konsekvenser för populationernas fortlevnad.

* Preparatet används inte som läkemedel i Sverige förutom vid tilläggsmedicinering vid svårbehandlad epilepsi då medicinen säljs under varunamnet Frisium.

DOI.org/10.1126/science.adp7174

Största narkotikanätverket på Kanarieöarna

Inte bara turism. De spanska myndigheterna tillsammans med Europol har sprängt det hittills största narkotikanätverket på Kanarieöarna (Fuerteventura, Gran Canaria och Lanzarote). I aktionen deltog även polis och tull från Portugal, Colombia, Storbritannien och USA.

Närmare 4 ton kokain beslagtogs, 48 personer arresterade, 100 000 euro i kontanter togs i beslag liksom en mängd bilar och snabbgående båtar.

Lustgas

Utan ens någon debatt röstade riksdagen igenom nya begränsande regler för försäljning av lustgas. Från 1 juli 2025 får lustgas inte försälgas om det finns anledning att tro att gasen ska användas för berusning. Försäljningsgräns på 18 år införs och är man äldre går det inte att köpa lustgas som väger mer än 18 gram. Lustgas får inte marknadsföras i strid med den nya lagen.

Välkommen

till Svensk förening för
Beroendemedicins hemsida.
Nyheter och information.

www.svenskberoendemedicin.se

HEM

Här ligger allt redaktionellt material.

KONTAKT

Du skickar meddelande till

1. Generella frågor (allt som inte inryms i nedanstående)
2. Medlemsfrågor (allt som har med medlemskapet att göra)
3. Bulletin (allt som rör vår medlemstidning)

MEDLEMSANSÖKAN

Medlemsansökan

LÄNKAR

Relevanta länkar som kan vara av intresse

UTBILDNING

1. Beroendespecialiteten
2. Konferenstips

ARKIV

Du kan leta efter inlägg på hemsidan efter månad och år.

FÖRENINGEN

Aktuellt om föreningen. Här finns också en länk till föreningens olika stipendier.

BANNERS

Ligger i högerspalt och är puffar för aktualiteter och annonser. Öppnar du hemsidan i smartphone kommer banners SIST!

Alkoholkonsumtionen under pandemin: för vissa mer, för andra mindre

CAN gjorde under pandemins första år (2020) en undersökning för att ta reda på om personernas alkoholkonsumtion hade förändrats. Det ställdes också frågor om pandemin hade påverkat personernas psykiska välbefinnande samt deras arbete och ekonomi.

Bland de som förändrade sin konsumtion var det fler som minskade den, än som ökade den.

När det handlade om psykiskt välbefinnande visade det sig att 57 procent av personerna i undersökningen svarade att deras psykiska välbefinnande hade påverkats negativt vilket återspeglades i ökad alkoholkonsumtion. Det var dock inte konsekvent. En grupp som minskat sin konsumtion bland de med försämrat psykiskt välbefinnande var framför allt yngre personer.

can.se

För asiatisk bålgeting är etanol som vatten

Den asiatiska bålgetingen, som är lika stor som den europeiska, mumsar ofta på mat som innehåller alkohol utan att bli påverkad. Detta har en forskargrupp vid Ben-Gurionuniversitetet upptäckt och undersökt detta fenomen vidare.

Bålgetingens diet består främst av nektar och mogen frukt som inkluderar druvor. Frukterna innehåller socker som på ett naturligt sätt jäser till etanol. För de flesta djur är detta ett toxiskt intag. Så icke för bålgetingen.

I forskningslabbet serverades en grupp bålgetingar under en vecka en alkoholhaltig dryck som enda föda. Som högsta koncentration fick djuren 80-procentig alkohol, dvs fyra gånger så hög alkoholhalt som inte finns i naturen. Även den starka lösningen sörplades in med uppenbar förtjusning – utan att ha någon påvisbar alkoholeffekt, varken på beteende eller livslängd.

Att utan sidoeffekter kunna inta så stora och höga alkoholkoncentrationer finns inte beskrivet hos någon annan djurart.

NewScientist

Neonatal abstinens

Skottland har länge haft den högsta per capita drogutlösta dödligheten i Europa. Nu framkommer uppgifter om att ungefär 200 nyfödda varje år lider av neonatal abstinens till följd av att modern intagit beroendegroger under graviditeten.

” Min sämsta dag som nykter, när allt känns för jävligt, är ändå mycket bättre än min bästa dag med alkohol.

Karin Adelsköld, komiker mm som utsågs år 2011 till årets roligaste kvinna.

Europa centrum för MDMA

I ett samarbete mellan EUDA (European Union Drugs Agency) och Europol har drogen MDMA (ecstasy) omfattning i Europa analyserats. Det gällde såväl användningen som tillverkningen och spridningen. MDMA har en liknande effekt som metamfetamin.

Det är inom EU som vi finner centrum för MDMA och flertalet övriga syntetiska droger. Här produceras MDMA och distribueras över världen. Enligt de senaste beräkningarna är det 12,3 miljoner Europeer mellan 15 och 64 år som någon gång i livet intagit MDMA. Inom Europa omsätter drogen årligen minst 594 miljoner euro vilket motsvarar ungefär 72,4 miljoner ecstasytabletter.

MDMA blev en populär ungdomsdrog med början under 1980-talet, men syntetiserades redan 1914 av en kemist vid läkemedelsföretaget Merck. Även om försök gjordes att använda det som en hjälp vid psykoterapi blev det inget bestående läkemedel.

Från Europa förses främst synnerligen lukrativa marknader i Oceanien (främst Australien och Nya Zeeland) och Asien. Nu ses även tecken på att drogen introduceras i Latinamerika. Här har till viss del uppkommit en utbyteshandel kriminella nätverk emellan. Från Sydafrika levereras kokain som byts mot MDMA, dvs inga reda pengar hanteras.

MDMA produceras således till största delen inom EU men bassubstanserna kommer huvudsakligen från Kina. Från början (1914) var det

safrol som var den viktiga prekursoren vid framställningen av MDMA, men numera är även isosafrol, piperonal och PMK vilka tillsammans utgör de fyra viktigaste prekursorerna vid framställningen. Safrol är fortfarande den viktigaste för från denna substans kan de övriga syntetiseras.

Den vanligast källan till försäljning av MDMA är internet (sociala medier och liknande). Här säljs också varianter av MDMA som är spetsade med andra droger som exempelvis ketamin. De säljs under namn som *pink cocaine*. Dessa varianter förekommer enligt rapporten i allt högre grad inom EU.

Ett problem är att MDMA inte alltid innehåller enbart MDMA utan, som ovan, andra substanser. Och än mer bekymmersamt ur användarsynpunkt är när den inhandlade MDMA-drogen inte alls innehåller något MDMA. Det kan vara ren PMA eller PMMA som är betydligt mer toxiska substanser än MDMA.

Euda.europa.eu, Alcohol and Drug Foundation, Australien

MDMA (3,4-methylenedioxymetamfetamin), PMA (Paramethoxyamfetamin), PMMA (Paramethoxymetamfetamin).

Regeringen vill öka naloxonanvändningen

Regeringen ger Läkemedelsverket i uppdrag att utveckla och sprida kunskapen om användningen av läkemedel som verkar som opioidantagonister, såsom Naloxon. Syftet är att främja en säker, effektiv och jämlik användning av dessa läkemedel för att motverka den förhöjda dödligheten bland narkotikabrukare.

– Vi måste minska dödligheten bland narkotikabrukare. Genom att öka kunskapen om Naloxon och göra det mer tillgängligt kan vi rädda liv och främja en tryggare och mer jämlik vård, säger socialminister Jakob Forssmed.

socialdepartementet

CocaCola utan kokain

Apotekaren John S Pemberton från Atlanta skapade 1886 en dryck som hans bokhållare gav namnet CocaCola som blivit ett mer eller mindre signum för USA. Han började inte från noll i sin formula utan hade sannolikt inspirerats av den franska succén Vin Mariani som var ett korsikanskt koka-vin (men utan kolanöten).

Pemberton var heller inte först. Året före hade en spansk dryck som kom att kallas för KolaCoca introducerats i Philadelphia. CocaCola köpte upp rättigheterna i början av 1950-talet.

Från början innehöll Pembertons dryck kokablad från Anderna. Bladen innehöll små mängder av alkaloiden kokain. Därtill lades extrakt från kolanöten från Västafrika som innehåller 2 procent koffein. Ingredienserna gav helt enkelt namnet CocaCola. Sedan 1903 finns inga kokablad iblandade. Receptet för CocaCola är än idag en hemlighet. Det sägs att det är endast en handfull personer som känner till den exakta blandningen.

Pemberton förstod inte potentialen av sin dryck utan sålde av rättigheterna efter hand till en affärsman i staden som lade grunden till den världsdryck det så småningom blev.

Fler drycker har knutits till CocaCola. Mest kända är Fanta, som togs fram av CocaCola Deutschland och Sprite från amerikanska CocaCola.

Genombrottet för CocaCola som en globalt förekommande dryck skedde under andra världskriget. Under kommande krig, framför allt i Afghanistan och Irak har de amerikanska soldaterna favoriserat även andra kaffeindrycker som Red Bull och Rip It. Innehållsmässigt är kaffeindryckerna koncentrerat kaffe – en burk Red Bull motsvarar ungefär fyra koppar starkt kaffe.

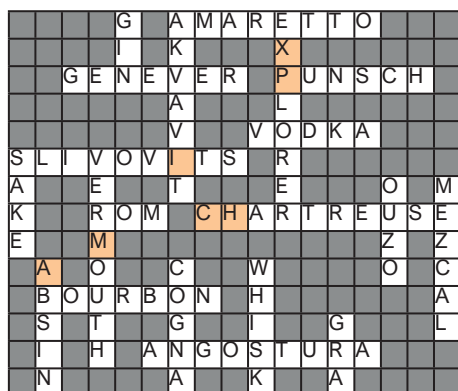

Britannica, Wikipedia, Peter: Killer High, CocaCola History.

Lösning på korsord 1 (BULLETIN NR 2/2025)

HUR GICK DET? Allt rätt löst väl och du fick fram läkemedlet.

Nästa korsord kommer i
nästa nummer av BULLETIN

CHAMPIX

Vem blir beroende?

En av tre tror att drog- och alkoholberoende är självförvällat. Det framkommer av en undersökning som Folkhälsovärden presenterat. Det är en myt, men vilka är det som blir beroende? Finns det en beroendepersonlighet?

Professor Markus Heilig redovisar aktuell kunskap i en intervju i DN (250604) under Psykisk ohälsa.

I artikeln framgår att genetiska faktorer spelar lika stor roll för alkohol-

beroende som för typ 2-diabetes, astma och högt blodtryck.

Markus Heilig:

— *Slutsatsen är att man inte beskyller patienter med diabetes eller astma för att ha orsakat det själv, och då bör man rimligen inte dra den slutsatsen när det gäller beroende.*

Professor Markus Heilig

Transportstyrelsen på avvägar

PETH ÄR ETT VÄRDEFULLT VERKTYG I VÅRDEN, MEN PROVET BEHÖVER ANVÄNDAS PÅ RÄTT SÄTT

På DNdebatt (20250530) har representanter för Svensk förening för Beroendemedicin försökt förtydliga den medicinska kunskapen om den nu så hett diskuterade biologiska alkoholmarkören PEth efter Transportstyrelsens märkliga tolkningar av provresultaten. Den hitills förda debatten bygger till stor del på missuppfattningar, hos såväl Transportstyrelsen som allmänheten.

Författarna slår fast att det är viktigt att uppmärksamma alkoholproblem och PEth är ett värdefullt verktyg i vården, men provet behöver användas på rätt sätt.

Forskargruppen: "Nyligen har Transportstyrelsen dock gjort en tolkning av regelverket som saknar medicinsk rimlighet. Enligt denna tolkning betraktas två förhöjda PEth-värden ($\geq 0,30 \mu\text{mol/L}$) inom ett år, tagna med minst fem veckors mellanrum, som en indikation på anmälningsskyldigt "alkoholmissbruk". Vi tar starkt avstånd från denna tolkning".

En något pinsam detalj är att Transportstyrelsen talar om "missbruk", vilket är ett begrepp som inte används inom dagens diagnostik. Myndigheten är heller inte uppdaterad när det gäller intag av alkohol: den hävdar att 28-42 glas vin i veckan leder till en förhöjd nivå av PEth över $0,3 \mu\text{mol/L}$. Det finns ingen aktuell forskning som stödjer detta.

I motsats till vad Transportstyrelsen tycks tro, kan ingen diagnos ställas baserat på enbart PEth-värden.

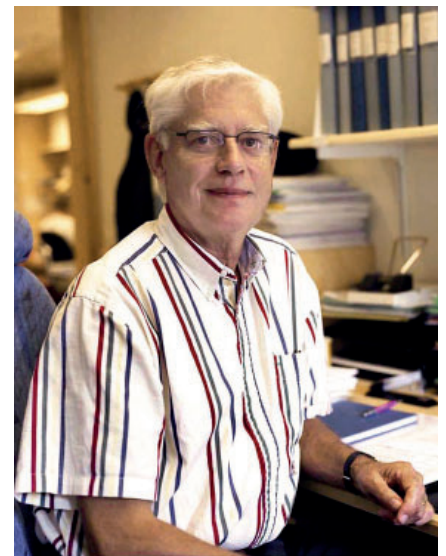
Det finns ett gediget vetenskapligt stöd för PEth som är validerat och tillförlitligt enligt svenska laboratorier. En kvalitativ studie som tre linköpingsforskare publicerat(2) visar att läkare i primärvården uppfattar PEth som ett pålitligt och viktigt

verktyg med hög användbarhet i samband med alkoholanamnes.

Med andra ord betraktar läkare PEth-provet inte som någon ersättning för dialog, utan som ett verktyg som möjliggör fördjupade samtal. I den diagnostiska arsenalen finns PEth som en viktig del, men för att säkerställa en korrekt diagnos måste samtliga parametrar värderas tillsammans.

Debattörerna redovisar enkelt och klart vilka regler som gäller för återkallande av körkort, något som Transportstyrelsen kanske skulle ta sig tid till att läsa igenom och förmedla en korrekt information till allmänheten.

Forskargruppen avslutar sitt inlägg med det allvarliga påpekandet: "som det nu blivit utgör Transportstyrelsens föreskrifter ett hinder i det kliniska arbetet. Detta kan leda till att människor inte får den hjälp med ett av våra största folkhälsoproblem".

Mannen bakom PEth, professor Christer Alling. Här i sitt laboratorium vid SUS i Lund.
Foto: Sternebring

Läs gärna

1. Svensk förening för Beroendemedicins remissvar till Transportstyrelsen (BULLETIN 2/2025:27).

2. En aktuell studie (B-phosphatidylethanol testing to identify hazardous alcohol use...) doi.org/10.1080/02813432.2025.2456949.

Ozempic mot ännu ett sjukdomstillstånd?

I Nature refereras till en liten studie som antyder att GLP-1(ex Ozempic) har positiva effekter på migrän. Alltså ännu ett sjukdomstillstånd som mer eller mindre framgångsrikt behandlas med GLP-1. Snart är det enklare att beskriva de sjukdomar som inte svarar på ozempicinsats.

Dock, de flesta behandlingarna är inte myndighetsgodkända. Europeiska

läkemedelsmyndigheten (EMA) och amerikanska motsvarigheten Food and Drug Administration (FDA) är normgivande för västvärlden. Varje land har dock ett eget kontrollorgan. I Sverige är det Läkemedelsverket, som har ett nära samarbete med EMA även om man inte per automatik följer det europeiska regelverket (men nästan).

doi.org/10.1038/d41586-025-01976-2

Alkohol och tobak

Såväl alkohol som tobak är riskfaktorer för åtskilliga hälsotillstånd som cancer och hjärt-kärl-sjukdomar.

I ett globalt perspektiv: Enligt WHO dödar tobak årligen mer än 8 miljoner individer. Av dessa uppskattas 1,3 miljoner dö till följd av sekundärt intag av tobaksrök. Alkohol svarar för ungefär 2,6 miljoner dödsfall.

MedicalNewsToday

Sverige – en gigant i burkar

Sverige var tidigt ute med produktionen av burkar för framför allt öl och läsk. Det var den förutseende PLM-chefen Knut Laurin som hade studerat detaljhandelns utveckling i USA efter andra världskriget. Det var den växande självbetjäningshandeln som stod i fokus. Knut Laurin hade dessutom ett förflutet inom reklamvärlden (Allmänna Annonsbyrå AB i Stockholm) och skulle förstå att en liknande utveckling snart skulle nå Sverige. Som chef för ett förpackningsföretag, PLM (AB Plåtmanufaktur grundat 1919) förberedde han verksamheten genom att successivt omstrukturera företaget för att idag, efter en lång "resa", endast producera aluminiumburkar.

I USA hade ölburken lanserats av American Can 1935. Det blev en stor framgång varför de andra amerikanska burktillverkarna Continental Can, National Can och Crown Can snabbt följde efter. Året därpå började burken tillverkas för en europeiska marknaden av ett brittiskt företag.

I Sverige startade burktillverkningen 1954 till öltillverkarna Carlsberg och Stockholms Bryggeri. Dock inte med försäljning i Sverige eller Danmark utan ölburkarna var avsedda för export till USA och en viss del till SAS utrikesflygningar.

Den första ölburken till försäljning i Sverige kom i samband med ölreformen den 1 oktober 1955 då starköl tilläts säljas på Systembolaget. Stockholms Bryggeri snabbade på den redan pågående produktionen och var först på plan, strax före Carlsberg och Tuborg. Alla med öl i PLM-burkar.

Stockholms Bryggeri köpte nu upp ett stort antal småbryggerier inklusive det stora Pripp & Lyckholm i Göteborg och bytte namn till AB Pripps Bryggerier och blev därmed störst på den svenska marknaden.

Det stora genombrottet

Burken växte sedan starkölsreformen infördes 1955 men det stora genombrottet kom i samband med mellanölslanseringen 1 oktober 1965. Praktiskt taget alla bryggerier införskaffade nu burkar till sin ölproduktion. Succén fullbordades med den lättöppnade ringen i locket (ring-pull-end). Det blev sådan efterfrågan att malmöfabriken inte klarade av den inhemska produktionen utan fick importera tomburkar från utländska kollegor.

Tetrapak lurade i vassen. Inte kunde Sveriges näst största förpackningsföretag låta PLM ha i princip monopol på emballage till öl. Nu introducerades

Öl- och läskburkens historia ur ett svenskt perspektiv. En sammanfattning av en opublicerad historik kring i huvudsak PLM av Göte Nylin (f marknadschef), som även faktagranskat denna artikel i PLM-avsnitten.

Rigello, en ölförpackning i plast och papper. Efter hårt mediekrig mellan företagen gick PLM segrande ur detta och Rigello lades ner i början av 1980-talet.

Nedskräpning i naturen

Burkar överallt tyckte naturvänner (förmodligen med rätta) och PLM utmålades som landets ledande nedskräpare. Det ledde till att PLM sponsrade upp-

städningskampanjer(exempelvis "Håll Skåne rent") och senare beslutade riksdagen om skatt på engångsförpackningar (1973) och vid införandet av aluminiumburken i början av 1980-talet tog debatten fart igen och ett nytt riksdagsbeslut krävde införande av ett

pantsystem som startade 1 mars 1984 med PLM som 49-procentig ägare, Bryggerföreningen stod för lika mycket och Handelsn organisationer hade tillsammans 2 procent.

Den svenska burken blev även flaska och internationell

År 1969 kom första utlandsetableringen för PLM. Då lanserades öl på burk i Danmark men inte utan knot. Carlsberg deltog ytterst ovilligt, öl på flaska var enda rätta för dansken. Det gick så långt att danska folketinget införde totalförbud mot dryckesburken. Men det hindrade inte Carlsberg att fylla burkar med öl för export.

Redan på 1970-talet arbetade PLM med att utveckla en större engångsflaska i plast för kolsyrade läskedrycker. PET var det material som höll inne

“Håll Skåne Rent” (1965–1970), kom att bli förebilden för den rikstäckande kampanjen “Håll Sverige Rent” mellan 1970–1974.

kolsyran bäst (barriäregenskaper). Det var framför allt Coca Cola som var pådrivande och fabriker sattes upp i Holland och Belgien men intresset i Norden gjorde att en tillverkningsfabrik också etablerades i Linköping.

En av den svenska burktillverkarens största kunder är den österrikiska energidrycken Red Bull. Samarbetet började redan på 1980-talet. Fabriker enbart dedicerade för Red Bull sattes upp i takt med att drycken blev allt mer populär, först i Österrike och några år senare i Danmark och Finland.

Svensk burk men ändå inte

Då PLMs aktie var lågt värderad 1998 på grund av försämrat resultat lade den engelska förpackningsjätten Rexam ett bud på hela PLM och affären genomfördes 1999. Namnet PLM kvarstod efter köpet fram till 2000 då PLM-namnet försvann, nu gick verksamheten under Rexam, företaget som efter viss omorganisation blev världens största dryckesburks-tillverkare.

För 8,4 miljarder dollar köpte den amerikanska förpackningsjätten Ball Corporation hela Rexam och här är vi idag.

Det svenska PLM, som nu heter Ball Beverage Packaging Foscie AB, är således en del i världens största burktillverkare och fabriken i Malmö är en av de största i Europa som varje dygn producerar 7,5 miljoner burkar. I fabriken arbetar ungefär 250 personer. Uppskattningsvis är den årliga globala förbrukningen 400 miljarder dryckesburkar.

Höjd åldersgräns för alkoholköp i Danmark

Regeringen och flera oppositionspartier har kommit överens om att höja inköpsåldern för alkohol. Bakgrunden är att de nya reglerna ska få ner konsumtionen för de danska ungdomarna som dricker mest alkohol i Europa. De danska lagstiftarna uppskattade uppenbarligen inte denna mindre hedrande förstaplats.

När det gäller alkohol är det sedan april 2025 inte tillåtet att sälja alkoholhaltiga drycker som överstiger 6% till 16-17-åringar (varit tillåtet upp till 16,5 volymprocent) och därtill får de inte köpa någon alkohol alls efter klockan 22 i utomhusområden.

Det är förbjudet för äldre att köpa alkohol och sälja till minderåriga.

Priser och regler för inköp av tobaks- och nikotinprodukter har också

justerats prismässigt och även var man får röka.

Böterna för brott mot reglerna höjs så att det kostar 50 000 danska kronor första gången en butik ertappas med att sälja nikotin, tobak och alkohol till unga under åldersgränsen eller för att sälja illegala nikotinprodukter.

Yle.fi

Landets största sjukhus

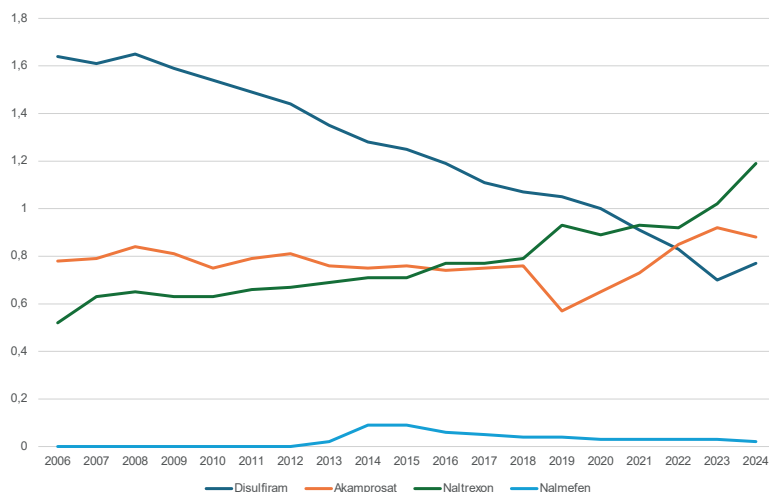

	Sängar	Anställda	Budget(miljarder)
Karolinska sjh	1 736	14 750	14,2
Sahlgrenska	2 000	16 404	12,3
SUS Skåne	1 750	12 300	10,0
Akademiska	1 100	8 150	6,7
Linköping	595	5 400	4,2
Umeå	712	5 500	3,8

Sammanställning DN

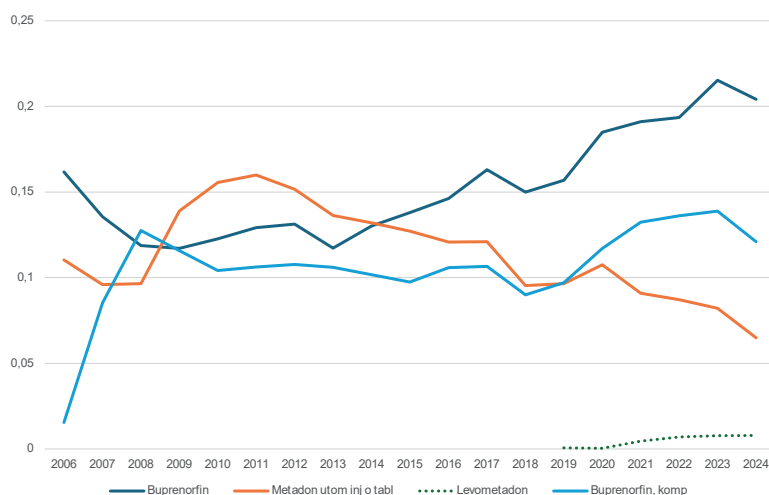
Förskrivning av läkemedel mot alkoholberoende 2024

Patienter/1000 inv hela riket, båda könen, 0 - 85+

Motsvarande för LARO-läkemedel

Metadon flytande (ej tabl och inj) beräknat, (se nedan) Buprenorfin, Levometadon samt Buprenorfin comp i PPT.

Vår statistikleverantör Gunnar Bergendahl har tagit fram läkemedelsförskrivningen för alkoholberoende under förra året. Intresserad kan få den fullständiga genomgången via Bulletin (mailadress på hemsidan under fliken *Kontakt*). En randanmärkning från Gunnar är att antalet alkoholdiagnoser ökat rejält från 2023 (mindre än 25 000) till mer än 25 000 under undersökningsåret.

Alkohol i Kina

Från att ha ökat såväl produktion som konsumtion av sprit och vin har Kina sedan 2016 fram till 2023 minskat produktionen av alkoholhaltiga drycker från 4,5 miljoner ton till 0,14 miljoner. Konsumtionen har minskat med närmare 56 procent under samma period.

Vad har hänt? Det är framför allt en stramare politisk hållning till alkohol (ex. förbud att servera alkohol vid offentliga måltider), reglering av marknaden och kampanjer mot alkoholkonsumtion. Demografiska och kulturella förändringar spelar också roll.

Doi.org/10.1111/add.70007

Aktuellt om föreningen

www.svenskberoendemedicin.se

Under rubriken **Föreningen** hittar du bl a

- protokoll (beställes)
- adressändring
- framtida styrelsemöten
- medlemsavgifter (även faktura)
- stadgar
- styrelsen

Önskar du ansöka om medlemskap i föreningen — gå till fliken Medlemsansökan.

"Citatet

A widely held belief that moderate alcohol use confers cardiovascular protection to the intermittent drinker has been debunked. These developments prompted the U.S. Surgeon General to suggest that cancer warnings should be added to containers of alcoholic beverages. We may be entering a new era in our country's relationship with alcohol.

Arthur Robin Williams, M.D, Department of Psychiatry, Columbia University, New York
N Engl J Med 2025;392:1665-1666

Berusnings- drickande och hjärnskador

I majnumret av Neurology redovisas en studie som analyserar förhållandet mellan alkoholkonsumtion och åldersrelaterad neuropatologi i en populationsbaserad obduktionsundersökning. Bakgrunden är att långtidspåverkan av hög alkoholkonsumtion på såväl kognition som demens är oklar.

I studien inkluderades 1 781 individer med en medelålder på 74,9 år. Strax under hälften var kvinnor.

Ur den omfattande resultatredovisningen kan framhållas att individer med alkoholkonsumtion, till skillnad från icke-konsumenter, rent allmänt har en försämrad kognitiv förmåga. Denna effekt tillskrevs en hyalin arterioskleros.

Likasa fann forskargruppen att såväl högkonsumenter som tidigare högkonsumenter löpte ökad risk för hyalin arterioskleros och ökad omfattning av neurofibrillära trassel. Detta också vid jämförelse med icke-alkoholkonsumenter.

Högkonsumenter som slutat dricka alkohol förknippades med mindre hjärnsubstans och sämre kognitiv förmåga, vilket inte noterades för aktiva moderata konsumenter, ej heller för högkonsumenter.

Sammanfattningsvis konstateras att intag av minst 8 glas per vecka förknippades med 133 procent högre risk för hyalin arterioskleros, hjärnskada med påverkan på minne och problemlösning. Detta i jämförelse med icke-konsumenter.

Dock, bristen på longitudinella studier för långtidseffekter av alkoholkonsumtion gör att forskarna ser begränsningar i möjligheten att göra generella tolkningar av resultaten.

Neurology, maj 2025

Forskningsbelöning från Systembolaget

*Under maj månad utdelade Systembolaget de två återkommande forskningspriserna. Det juniora forskningspriset 2025 tilldelades utredaren och forskaren **Siri Thor** och Kunskapspriset fick **Johan Edman** som är professor i kriminologi.*

Pristagarna utses av en extern priskommitté bestående av forskare som representerar olika forskningsdiscipliner. Kunskapspriset är på 100 000 kronor och utdelas vartannat år och det juniora forskningspriset på 50 000 kronor utdelas årligen.

Systembolagets VD, Ann Carlsson Meyer framhåller att man med priserna vill uppmärksamma och uppmuntra såväl unga som etablerade forskare som bidragit med ny, banbrytande kunskap inom alkoholområdet. I Systembolagets uppdrag ingår att informera om alkoholens risker och genom att göra forskningsrön tillgängligt för många hoppas vi kunna stärka det preventiva arbetet och främja en bättre folkhälsa.

Det juniora priset 2025

Siri Thor som är utredare hos CAN och forskare vid Karolinska Institutet. Hon disputerade 2023 med sin avhandling [Alcohol-related harm among youth in Sweden](#).

Systembolagets juniora pris går till Siri Thor, som disputerade vid Karolinska institutet 2023, för sin forskning om ungdomars alkoholtvanor och metodutveckling inom skolundersökningar. Genom att kombinera enkäter med registerdata har hon fördjupat kunskapen om hur alkoholrelaterade skador drabbar ungdomar med olika social bakgrund, inklusive de som inte klarar vanlig skolgång. Hennes arbete visar hur skolundersökningar kan utvecklas för att bättre fånga in riskgrupper, även i en tid då den totala alkoholkonsumtionen bland unga minskar.

Siri Thor

Kunskapspriset 2025

Systembolagets kunskapspris tilldelas i år Johan Edman, professor vid Stockholms universitet, för sin betydelsefulla och mångfacetterade forskargärning, som under två decennier fördjupat förståelsen av den svenska alkohol- och missbrukspolitiken idéhistoriska, institutionella och ideologiska grunder. Genom att förena idéhistoriska metoder med begreppsliga analyser har han visat hur normer, problemformuleringar och samhällsvisioner har format statens hantering av missbruk och avvikelse – från tvångsvård och moralpolitik till medikalisering och expertstyrning.

Johan Edman

2024: Drograpport från USA

De dödliga överdoserna minskar elva månader i rad

Det amerikanska narkotikaorganet DEA (Drug Enforcement Agency, tillhör justitiedepartementet) har kommit med sin årsrapport om narkotikasituationen under 2024. Det positiva är att de dödliga överdoserna minskar elva månader i rad men samtidigt konstateras att det fortfarande är 80 000 amerikaner som dör till följd av förgiftning eller överdos.

DEA beslagtogs under 2024 fentanyl i sådan omfattning att det motsvarar 380 miljoner dödliga doser.

Fentanyl har fortfarande en omfattande drogavvändning. Substansen blir sedan en tid tillbaka mindre ren. För att kompensera detta (effektminskning) sker ett omfattande intag av sk drog-cocktails, fentanyl uppblandat med kokain eller metamfetamin. Detta är enligt DEA en farlig utveckling. En annan trend är att blanda in syntetiska opioider och/eller bensodiazepiner i fentanylpulvret.

Dessa olika kombinationer är naturligtvis inte redovisade i en följesedel varför den exakta blandningen förblir okänd och därmed synnerligen riskfylld att inta.

Den för närvarande farligaste utvecklingen enligt DEA är inblandningen av veterinärmedicin i fentanyl. Det är xylazin (sederin, smärtlindring och muskelavslappning) och medetomidin (smärtstillande och lugnande) som för närvarande är aktuella.

DEA har inte fokuserat på marijuana mer än att man noterat att mer än fyra miljoner unga (12 – 20 år) vejpår (elektroniska cigaretter) drogen.

DEA.gov

Ny behandlingsstrategi mot alkoholberoende?

Ett plus ett blir tre. En svensk studie som publicerad i Lancet Regional Health visar på lovande resultat vid behandling av alkoholberoende. Ett läkemedel mot rökning (vareniklin) kombinerades med ett mot depression (bupropion) och tillsammans fungerade de mot alkoholberoende. Tanken bakom kombinationen av läkemedel var att öppna upp för en ny behandlingsstrategi mot alkoholberoende: att öka dopaminhalten i hjärnan.

I denna första 13 veckors långa studie (det behövs fler för att verifiera resultaten) deltog 384 personer med måttligt till svårt alkoholberoende. Deltagarna lottades in i fyra grupper och fick antingen båda läkemedlen, ett av dem eller placebo.

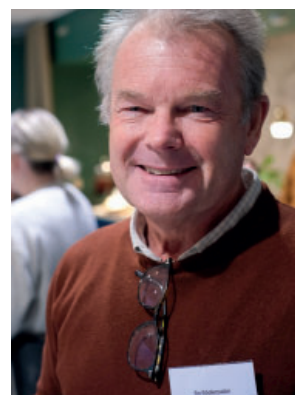
Resultaten visade att alkoholkonsumtionen minskade mest hos dem som fick kombinationsbehandlingen men att även vareniklin hade effekt.

Professor Bo Söderpalm, som var huvudansvarig för studien:

– Vi ser ungefär dubbelt så stor effekt som med de läkemedel som finns i dag, vilket är väldigt lovande.

En fördjupad presentation kommer vid föreningens vetenskapliga novembermöte (Nya läkemedel vid beroende).

The Lancet Regional Health – Europe, Volume 54, 101310

Professor Bo Söderpalm

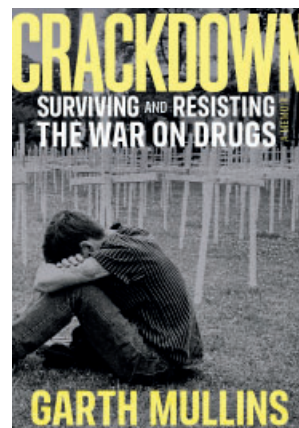
Boktips

Garth Mullins: *Crack down: Surviving and Resisting the War on Drugs*, Doubledy förlag, Kanada. ISBN 9780385674898

Garth Mullins är en kanadensisk journalist som fastnade i ett heroinberoende, som han arbetade sig ur efter många tuffa år med abstinens, fängelsevistelser och överdos. Nu omsätter han erfarenheterna från den svåra tiden i ett aktivt arbete mot droger och för ett humant omhändertagande av drogberoende.

Han framhåller att samhället behöver ompröva inställningen till drogbrukare från den rådande straffande attityden till fokus på hjälpinsatser.

Berättelsen utspelar sig främst i Vancouver där den blinde Mullins kämpade mot mobbning för sin albinism, räddades genom punkrörelsen för att hamna i ett heroinberoende.

Kommentar

Kommenterade artikel: *Changes in Incident Schizophrenia Diagnoses Associated With Cannabis Use Disorder After Cannabis Legalization*

"...In this cohort study of individuals aged 14 to 65 years in Ontario, Canada, the proportion of incident cases of schizophrenia associated with CUD almost tripled during a period of substantial liberalization of cannabis policy."

I Bulletin nr 2, Maj 2025 refereras till en artikel (DOI: 10.1001/jamanetworkopen.2024.57868) om kopplingen mellan cannabisbruk och schizofreni. Rubriken lyder "Kandada: schizofrenifallen tredubblades". Även i texten påstås en tredubbling av schizofreniincidensen ha visats efter legaliseringen av cannabis i Kanada 2018. Vid läsning av artikeln visar det sig att man blandat samman begreppen. Schizofreniincidensen i Kanada har inte alls ökat utan faktiskt minskat, från 69 till 55 personer per 100 000 och år under den undersökta perioden (2006 till 2022). Incidensen av ospecificerad psykos har däremot ökat, från 30 till 55 per 100 000 och år. Läger man ihop dessa får man fram att nydiagnostiserade psykosinsjuknanden under perioden ökat med 10%, från 1,0 promille till 1,1 promille per år.

Det som tredubblats (från 3,7% till 10,3%) är den så kallade population attributable risk fraction (PARF). Detta är den andel sjuka som inte skulle blivit sjuka om man helt tog bort en riskfaktor (i detta fall cannabisbrukssyndrom) förutsatt att det finns en kausalitet. Ökningen av PARF bygger på att det skett en stor ökning i antal som fått diagnosen cannabisbrukssyndrom och att det också blivit betydligt vanligare att personer både fått en sådan diagnos och en schizofrenidiagnos. Om deras modell stämmer skulle det innebära att om ökningen av cannabisbrukssyndrom uteblivit så skulle schizofreniincidensen sjunkit ytterligare under perioden.

Mattias Jonson, Med Dr, Psykiater

Beroendekliniken Sahlgrenska universitetssjukhuset Göteborg

De med alkoholrelaterade diagnoser missköter föräldraskapet i högre grad än övriga

En multicenter internationell studie har funnit att föräldrar eller andra vårdgivare som har alkoholrelaterade diagnoser är dubbelt så benägna att behandla sin barn illa, jämfört med vårdnadstagare som inte har alkoholdiagnos. Misskötsamheten mot barnen innefattar bland annat fysiska, psykiska, emotionella och sexuella inslag. Även en karg och sträng uppföstran är mer förekommande i denna grupp.

De insamlade uppgifterna kommer från kohortstudier i Australien, Danmark, Nya Zeeland, Sydkorea, Storbritannien och USA.

Doi.org/10.1111/add.70055

Svensk förening för
Beroendemedicin

Välkommen till en terapiinriktad utbildning kring

OPIOIDBEROENDE

Utbildningen omfattar etiologi, diagnos och utredning av opioidberoende, farmakologisk och icke-farmakologisk behandling, återfallsprevention, säkerhetsaspekter samt samsjuklighet.

Målgrupp är all vårdpersonal inom svensk LARO verksamhet.

Föreläsare är SFB-godkänd representant med lång LARO erfarenhet

I samband med utbildningen erbjuds kaffe och lunch, beroende på tid.

Deltagandet är kostnadsfritt. Huvudmannens godkännande krävs.

Intresseanmälan skickas till någon av följande: birgitta@dnepharm.com, hakan.karmback@camurus.com, andreas.wiklund@indivior.com eller inger.landin@nordicdrugs.se

Utbildningen har utvecklats av Svensk förening för Beroendemedicin.

Framtagandet av utbildningsmaterialet har fått finansiellt stöd av AbbVie, Camurus, Indivior, Nordic Drugs, dne pharma, Gilead och Sandoz. Företagen har inte påverkat innehållet i utbildningen och materialet innehåller inte specifik produktinformation.

Aktuella utbildningstillfällen finner du på vår hemsida

Gatupriset på många narkotikasorter är idag historiskt lågt

Sedan 1988 har CAN samlat in uppgifter om gatuprisutvecklingen för ett antal narkotikasorter. Med gatupris avses priset vid köp av små mängder i konsumentled. Sedan 2010 följs även priser för handel med större partier, det vill säga grossistpriser.

Datainsamlingen görs två gånger per år via en webbenkät riktad till rapportörer i Sveriges 27 polisområden. År 2024 var svarsbortfallet högre än vanligt, men underlaget bedöms ändå hålla tillräckligt god kvalitet.

Ulf Gottormsson är ansvarig för undersökningen och motiverar varför man följer prisutvecklingen:

—Att följa prisbildens utveckling bidrar till förståelsen av hur narkotikatillgängligheten förändrats. Dagens priser är förhållandevis låga och indikerar en hög tillgänglighet. I princip all narkotika som används i Sverige importeras.

Emedan matpriser har gått upp så är det anmärkningsvärt att narkotikapriserna med hänsyn till inflationen snarare sjunkit. Detta trots flera negativa händelser under de senaste åren: pandemin med åtföljande rese- och transportrestriktioner, avlyssnad kommunikation mellan kriminella, allmänna kostnadsökningar till följd av en ökad inflationstakt, samt försvagningen av den svenska kronan. Utöver detta har narkotikabeslagen varit särskilt omfattande senare år, samtidigt som konfliktnivån mellan kriminella nätverk varit hög.

De aktuella narkotikapriserna

Det kan konstateras att amfetamin kostade 200 kronor per gram 2024, vilket är en femtedel av prisnivån i slutet av 1980-talet, när reala (inflationjusterade) priser jämförs vilket betyder att i nominella priser handlar det om en halvering. Priset på heroin har fallit lika kraftigt medan kokainpriset halverats under perioden. Även cannabis (hasch och marijuana) uppvisar prisnedgångar, om än inte lika konsekvent nedåtgående, vilket sannolikt hänger samman med att den aktiva substansen blivit starkare. Vissa geografiska prisskillnader kan ses. Narkotika är generellt billigare i storstadslän.

En faktor som kan påverka priserna är narkotikans kvalitet, inte minst i form av halten aktiv substans. Halterna kan variera till följd av framställningsmetod och, när det handlar om pulverdroger (exempelvis kokain), om graden av utblandning med andra ämnen.

Grossistpriset

I grova drag är gatupriset tre gånger högre jämfört med grossistpriset, även om det varierar beroende på narkotikasort. Med hänsyn tagen till inflationen har grossistpriserna fallit med i genomsnitt en tredjedel sedan 2019. Utöver stor konkurrens på den svenska marknaden kan alltså även sjunkande grossistpriser ha bidragit till prisfallen under de senaste fem åren.

CAN Rapport 233 Narkotikaprisutvecklingen i Sverige 1988–2024

Gatupriser 2024 för olika narkotikasorter rangordnade efter förekomst

Drog	SEK/gram
Hasch	65 - 200
Kokain	500 - 1250
Amfetamin	110 - 250
Marijuana	90 - 200
Tramadol	10 - 80
Ecstasy	50 - 250
Alprazolam	1 - 20
Heroin/brunt	200 - 1 000
LSD	125 - 300
Heroin/vitt	1 000

ESPAD 2024:

Alkohol och tobak de vanligaste drogerna

För trettio år sedan startade ESPAD-undersökningarna. Idag är det 37 Europeiska länder som deltar i denna undersökning som sker anonymt. Totalt var det 113 882 tonåringar (15 – 16 år) som svarade på frågor om sina vanor beträffande alkohol, tobak, illegala droger, inhalationsdroger, läkemedel och NPS (Nya Psykoaktiva Substanser). Därtill frågor kring riskbeteende, dvs användningen av sociala medier, datorspel och spel om pengar.

Alkohol är fortfarande en vanlig drog i undersökningsgruppen, men konsumtionen visar på en minskande trend. Tre fjärdedelar av deltagarna har någon gång smakat alkohol och nästan hälften intagit alkohol under senaste månaden.

Tobaksrökning följer samma trend som för alkohol, men ett orosmoln är det ökande användandet av e-cigarett. Ökningen ses i de flesta deltagande länderna.

Illegala droger (narkotika) minskar också. Vid 2015 års undersökning var det 19 procent som sade sig ha använt narkotika, i årets undersökning var det 14 procent. Det är inte oväntat cannabis som är den vanligaste drogen. Högst antal användare noterades 2003 (18 procent) och 2024 var det 12 procent som sade sig någon gång ha använt cannabis.

Anmärkningsvärt är att intag av NPS (3 procent) är högre än för droger som amfetamin, MDMA, Kokain och LSD/hallucinogener. Lustgas är med för första gången och det är 3,1 procent som använt denna drog. I en majoritet av länderna var det flickor som hade en högre prevalens av lustgasintag än pojkar.

Användningen av läkemedel som inte är ordinerade är ett ökande problem (14 procent). Ångstdämpande och lugnande medel är de förhärskande drogerna men även

smärtstillande och läkemedel mot ADHD. Här är det också flickor som intar dessa läkemedel i högre grad än pojkar.

Spel om pengar on line har ökat under senaste åren, främst bland flickor även om det är pojkar som spelar mest.

Frågor kring det mentala måendet visar att lite över hälften av de tillfrågade anser sig må bra, speciellt i de nordeuropeiska länderna. De som mår sämst kommer från Ukraina. Många ungdomar söker hjälp för sitt drogintag (72 procent under de senaste två åren). Alkohol är den vanligaste orsaken till att gå in i någon form av preventionsprogram medan narkotika och riskbeteende (spel) är för ungdomarna av mindre intresse.

ESPAD (The European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs) är ett samarbete mellan oberoende forskarteam i 40 Europeiska länder. Det är italienska ESPAD som är samordnare vid Institute of Clinical Physiology – National Research Council of Italy.

I Danmark kan du bli av med bilen

Om polisen stoppar dig för att du begått ett grovt trafikbrott, dvs rattfylleri eller riskfylld fortkörning, har du ingen bil att köra hem i.

Sedan 2021 kan bilar beslagtas i Danmark vid grovt trafikbrott. Bilen säljes eller förstöres. Det gäller oavsett vem som kör eller äger bilen, enligt Högsta domstolen även om bilen är lånad eller leasad. Hittills har danska staten beslagtagit över 3 000 bilar som vid försäljning inbringat ungefär 74 miljoner svenska kronor.

Surt. Det blev lite pinsamt för en bilhandlare(!) som blåste i väg med sin dagsfärskt leasade Ferrari 488 Spider två dagar efter lagen trätt i kraft. Bilen tog polisen direkt. Han fick betala leasingföretaget ungefär 3 miljoner svenska kronor.

Du kanske undrar vad det kostar att leasa en Ferrari 488 Spider – 30 000 kronor i månaden efter den första månadsinbetalningen på 153 000 kronor (omräknat till svenska kronor).

Jyllandsposten, Sydsvenskan

Ett problem för hemtjänsten: äldre dricker allt mer

En enkätundersökning som omfattade närmare 100 äldreomsorgschefer från hela landet visar att allt fler personer som har hemtjänst lider av skadligt bruk eller alkoholberoende. Samtidigt har personalen inte alltid den kompetens eller de förutsättningar som krävs för att hantera de svåra situationer som detta kan innebära. Ytterst betyder det att de äldre riskerar att inte få den omsorg som behövs.

Christine Tell, Socialstyrelsen:

– Äldreomsorgschefer vittnar om att personalen kan möta människor som är påverkade, utåtagerande eller befinner sig i mycket svåra livssituationer – men saknar verktyg för hur de ska hantera situationen.

Under de senaste två decennierna har alkoholkonsumtionen i landet minskat – utom för personer över 65 år. Den grupp äldre med alkoholproblem som har hemtjänst har under senare år ökat med 73 procent. Det gäller enbart personer som har identifierats via den specialiserade vården vilket gör att det sannolikt är en underskattning.

I enkäten framgår att det kan vara svårt att få till ett samarbete mellan hemtjänsten och regionens beroendevård, vilket många gånger leder till att äldre med alkoholproblem riskerar att falla mellan stolarna.

– Det här kommer att bli ännu mer angeläget framöver, när samsjuklighetsreformen genomförs, säger Christine Tell.

Cannabis åter kriminaliserat i Thailand

Liberaliseringen av cannabis blev inte långvarig i Thailand. För tre år sedan legaliserades cannabis för rekreationellt bruk. Det var det första landet i Asien som tog detta beslut. Något gick emellertid över styr enligt regeringen.

I samband med legaliseringen öppnades tiotusentals cannabisbutiker och försäljningsställen över hela landet, framför allt lokaliserade till städer och de stora turistområdena. Denna uppsjö av försäljningsställen ledde till allvarliga sociala problem, speciellt för barn och unga.

Det oväntat snabba förbudet har lett till protester från chockade försäljare. Cannabisförsäljningen hade på kort tid blivit *big business*. Thailändska

kommerskollegiet har uppskattat att, inklusive medicinska cannabisprodukter, den senaste årsomsättningen uppgick till (omräknat till US dollar) 1,2 miljarder.

Det kommer fortfarande att gå att erhålla cannabis i landet, men då krävs ett läkarrecept.

Reuter, AP

Ny klassificering

Folkhälsomyndigheten föreslår till regeringen att klassificera fem olika substanser som narkotika, och sex som hälsofarlig vara. Förslaget omfattar cannabisliknande och centralstimulerande substanser, liksom en opioid och en bensodiazepin.

Narkotika:

spiroklorfin (R-6890)

3-metyl-alfa-PiHP (3'-Me-alfa-PiHP)

pyrofenidon

ADB-4en-5Br-PINACA (ADMB-4en-5Br-PINACA)

Hälsofarlig vara:

10-hydroxihexahydrocannabinol (10-OH-HHC)

10-hydroxihexahydrocannabiforol (10-OH-HHCP)

hexahydrocannabinol-C8 (HHC-C8)

hexahydrocannabinol-C9 (HHC-C9)

3-metyl-alfa-PHP (3'-Me-alfa-PHP)

difludiazepam (Ro 07-4065)

En total utslagning av en av darkwebs största drogmarknader

Med Tyskland som huvudansvarig har sex länder inklusive Europol och Eurojust sprängt en av de största nättaktiva narkotikamarknaderna: Archetyp Market. Svenska polisen var en del i det mycket omfattande förarbetet.

Nätverksamheten opererade under minst fem år med basen i Nederländerna med försäljning till mer än 600 000 användare världen över. Omsättningen beräknas till minst 250 miljoner euro. Vid tillslaget hittade man tillgångar på motsvarande 7,8 miljoner euro. Tillslaget fångade in allt från huvudansvariga till säljare i de olika länderna, framför allt i Tyskland och Sverige. Huvudansvarig bedöms vara en 30-årig tysk man. Han greps i Barcelona.

Archetyp Market erbjöd sina kunder de illegala drogerna kokain, MDMA, amfetamin och syntetiska opioider.

Efter tillslaget som skedde mellan 11 och 13 juni i år möttes köpsugna med en öppningsbild om nedstängningen.

Europol.europa.eu

Unga amerikaner använder i mindre utsträckning droger

En undersökning från University of Michigan och sponsrad av NIH (National Institutes of Health) visar på ännu ett år med minskad användning av droger bland de amerikanska tonåringarna. I samband med COVID-19-pandemin sjönk användandet av droger bland de unga och trenden har fortsatt. Användandet förblev efter pandemin i samma omfattning och för fjärde året i rad ses en minskning.

Det minskande intaget gäller faktiskt samtliga droger utom nikotinpåsar för den äldre delen av ungdomsgruppen.

Utvecklingen är så anmärkningsvärd

att chefen för NIHs underavdelning för droger (NIDA - National Institute on Drug Abuse), Nora Volkow, skrev på organisationens hemsida:

—This trend in the reduction of substance use among teenagers is unprecedented.

Hon menar också att det finns all anledning att gå vidare forskningsmässigt för att ta fasta på varför allt färre ungdomar använder droger. Detta för att efter bästa förmåga stödja denna, enligt professor Volkow, oöverträffade trend.

Intressant är också att gruppen som avstår från droger (marijuana, alkohol och nikotin) är stabil. För den äldsta gruppen hade 89,5 procent inte använt någon av drogerna under den föregående månaden.

www.nih.gov

Kemistudenter söker jobb

Karkkartellerna i Mexiko har fått problem. Prekursorn till fentanyl kommer normalt från Kina, men dessa leveranser har uteblivit. De kriminella grupperna har därför rekryterat kemistudenter i hopp om att dessa ska lära sig att ta fram inhemskt råmaterial. Många av dessa kemiintresserade studenter lär ha sökt kurserna enbart för att bli tillgängliga inom de illegala kartellerna.

En kemiprofessor som The New York Times intervjuat säger att han till sin förvåning hör studenterna öppet undra om han inte också kan undervisa i hur man syntetiserar droger som kokain.

Bulletin utkommer fyra gånger om året:
FEBRUARI - MAJ - AUGUSTI - NOVEMBER

Vår hemsida uppdateras hela tiden!
www.svenskberoendemedicin.se

Äldre alkoholberoende hjälps med ickefarmakologiska metoder

I en dansk studie framkommer att behandla (=minska) suget efter alkohol med ickefarmakologisk insats är sannolikt en bra metod för äldre vuxna, dvs den grupp som forskarna inriktade sig på.

Att behandla suget (craving) efter alkohol med förstärkt positiv belöning och förstärkt negativ lättnad (positive reinforcement respektive negativ reinforcement) har använts med hjälp av såväl läkemedel som ickefarmakologiska metoder. Denna studie fokuserar på de psykologiska metoderna MET

(Motivationshöjande behandling) och CRA (Community Reinforcement Approach), som saknar bra svensk översättning.

I studien ingick 693 personer med en medelålder på 64 år (ingen yngre än 60), lite fler män än kvinnor. Det är en singelblind, randomiserad och kontrollerad undersökning. Inklusionskriteriet var bl. a. diagnos AUD (alkoholberoende) enligt DSM-5.

Alkoholkonsumtionen minskade och den mentala livskvaliteten ökade, något som kvarstod vid uppföljning inom de fyra

undersökningsgrupper som deltagarna var indelade i. Forskargruppen konkluderar att denna behandlingsmetod kan vara kliniskt relevant för denna åldersgrupp.

[Doi.org/10.1111/acer.70097](https://doi.org/10.1111/acer.70097)